

Súd: Okresný súd Martin
Spisová značka: 6Csp/47/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5720202315
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 08. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Martin Bauer
ECLI: ECLI:SK:OSMT:2021:5720202315.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Martin sudcom Mgr. Martinom Bauerom v spore žalobcu: BL PLUS, s.r.o., so sídlom v Prenčove, Prenčov 177, IČO: 50 798 243, právne zastúpeného: FALIS & Partners, s.r.o., IČO: 51 769 654, so sídlom v Bratislave, Lermontovova 14, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., IČO: 36 234 176, so sídlom v Piešťanoch, Teplická 7434/147, právne zastúpenému: Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA, s.r.o., IČO: 47 234 679, so sídlom v Trenčíne, 1. mája 173/11, o zaplatenie 3.074,52 € s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 2.730,24 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.730,24 € od 03.06.2020 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Vo zvyšnej časti súd žalobu z a m i e t a.

III. Žalobcovi sa voči žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v rozsahu 70,30 %, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenou súdu dňa 08.06.2020, na ústredný portál verejnej správy dňa 04.06.2020, sa pôvodný žalobca V. X., Z.. XX.XX.XXXX, bytom X. XXX/XX, Turčianske Teplice (ďalej len „pôvodný žalobca“) voči žalovanému domáhal zaplatenia sumy 3.074,52 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.074,52 € od 03.06.2020 do zaplatenia, nákladov na vymáhanie pohľadávky vo výške 131,79 € a náhrady trov konania. Uviedol, že dňa 19.11.2013 uzavrel so žalovaným zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 709500028, na základe ktorej mu boli poskytnuté finančné prostriedky vo výške 3.000 €, ktoré sa zaviazal vrátiť v 84 mesačných splátkach vo výške 83,07 €. RPMN bola dojednaná vo výške 32,80 % a ročná úroková sadzba vo výške 28,40 %. Priemerná hodnota RPMN predstavuje 19,35 %. Celková čiastka splatná spotrebiteľom je vo výške 6.952,68 €. Žalobca uhradil na účet žalovaného sumu 6.492,39 €, ktorá vyplýva zo splátkového kalendára ako aj z ústrižkov o zaplatení. Z predložených úhrad vyplýva, že žalobca uhradil sumu 5.578,62 €. Zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje podstatnú náležitosť zmluvy, a to údaj o celkovej výške a mene spotrebiteľského úveru. V zmluve je uvedený údaj o celkovej čiastke vo výške 6.952,68 €. Úver mal byť splácaný v 84 mesačných splátkach po 83,07 €, čo predstavuje celkovú čiastku 6.977,88 €. Údaj o celkovej výške tak nie je uvedený v správnej výške. Teda, ako by tam nebol uvedený vôbec. V zmluve nie je úplne uvedená ani konečná splatnosť úveru. V zmluve je uvedený iba údaj o lehote splatnosti úveru 84 mesiacov po poskytnutí úveru, a to do 15. dňa v poslednom mesiaci. Takýto údaj je neurčitý a podľa žalobcu nespĺňa zákonnú náležitosť. Nemožno od spotrebiteľa očakávať, aby si takýto údaj sám vypočítal. Úrok v zmluve bol dohodnutý vo výške 28,40 %, pričom takáto výška odplaty je neprimeraná, až 2,7 násobne prevyšuje obvyklú úrokovú mieru pri obdobných spotrebiteľských úveroch. Žalobca uhradil sumu 6.492,39 €, teda o 3.492,39 € preplatil úver. V tomto rozsahu došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného. Žalobca si

uplatňuje z titulu bezdôvodného obohatenia sumu vo výške 3.074,52 € za obdobie od 07.06.2017 do podania žalobného návrhu. Keďže aj napriek výzve žalovaný dlžnú sumu neuhradil, žalobca si uplatňuje aj zákonný úrok z omeškania a náklady na vymáhanie pohľadávky spočívajúce v predžalobnej výzve vo výške 131,79 € pozostávajúce z odmeny za jeden úkon právnej služby a režijného paušálu.

2. Súd konal a rozhodol aj v neprítomnosti právneho zástupcu žalovaného, ktorý mal predvolanie na pojednávanie doručené riadne a včas. Nepožiadal o odročenie pojednávania.

3. Súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi založenými v spise zistiť nasledovný skutkový stav:

4. Dňa 19.11.2013 uzavrel pôvodný žalobca ako dlžník so žalovaným ako veriteľom úverovú zmluvu, na základe ktorej bol pôvodnému žalobcovi poskytnutý bezúčelový úver vo výške 3.000 €, ktorý zaviazal splácať v 84 mesačných splátkach vo výške 83,07 €. Ročná úroková sadzba bola dojednaná vo výške 28,40 % a RPMN vo výške 32,80 %. Priemerná hodnota RPMN predstavuje 19,35 %. Celková čiastka splatná spotrebiteľom je uvedená vo výške 6.952,68 €. Lehota splatnosti je 84 mesiacov po poskytnutí úveru, a to do 15. dňa v poslednom mesiaci. Zároveň bola dojednaná doplnková služba - zmena výšky a počtu splátok s poplatkom 0,30 €, ktorý je zahrnutý v splátke.

5. Elektronickým podaním zo dňa 07.07.2020 sa žalovaný vyjadril k žalobe. Uviedol, že žalobu v celom rozsahu neuznáva. Z predložených listinných dôkazov nevyplýva, že by pôvodný žalobca realizoval platby vo výške 6.492,39 €. Z predloženého prehľadu vyplýva suma 4.154,43 €. Je výlučne v záujme žalobcu, aby výšku úhrad vedel zdokladovať relevantnými dôkazmi. Dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností leží na tej strane sporu, ktorá z ich existencie vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky. Bolo by v rozpore so zásadou rovnosti zbraní, rovnosti strán sporu, aby druhá strana predkladala dôkazy na podporu tvrdení protistrany, teda dôkazy, ktoré sú výlučne v jej neprospech. Predloženie požadovaného prehľadu úhrad je v možnostiach a schopnostiach žalobcu. Podľa názoru žalovaného nedošlo z jeho strany a ani nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu, keďže prijímal platby žalobcu oprávnené na základe platne uzavretej úverovej zmluvy. Nemohlo len tak na jeho strane dôjsť k bezdôvodnému obohateniu. Posúdenie úverovej zmluvy za bezúročnú a bez poplatkov len samotným žalobcom bez ďalšieho nemôže mať za následok vznik bezdôvodného obohatenia, nakoľko takéto posúdenie nie je spôsobilé nahradiť rozhodnutie súdu. Bezdôvodné obohatenie nadobúda charakter peňažného dlhu až rozhodnutím súdu a nie svojvoľne vyhodnotením žalobcu. Vzniesol námietku premlčania. Ohľadne plynutia subjektívnej dvojročnej premlčacej doby žalovaný uviedol, že za jej začiatok môžeme považovať práve deň, kedy sa vykonali prvýkrát úhrady bez domnelého právneho dôvodu. Žalovaný uhradil istinu poskytnutého úveru splátkou zo dňa 15.08.2016. Všetky splátky po dátume 15.08.2018 sú premlčané v subjektívnej premlčacej dobe. Ďalej uviedol, že, aj keď zmluva neuvádza presný číselný dátum ukončenia zmluvy, veriteľ použil objektívne zistiteľné kritéria, podľa ktorých spotrebiteľ musí vedieť, aká je doba trvania zmluvy a kedy nastáva konečná splatnosť úveru. Dojednanie výšky úrovekovej sadzby nie je v rozpore s dobrými mravmi. Úroková sadzba nie je pevne stanovenou veličinou, ktorá je konštantná pre všetky banky a nebankové subjekty na trhu. Odzrkadľuje rizikové faktory toho - ktorého žiadateľa. Navrhol žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

6. Elektronickým podaním zo dňa 03.08.2020 sa pôvodný žalobca vyjadril k vyjadreniu žalovaného. Uviedol, že v zmysle ust. § 295 CSP môže súd vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí takýto dôkaz. Žalobca nedisponuje úhradami o splátkach č. 28-39, ktoré jednoznačne zaplatil. Preto navrhol, aby súd vyžiadal prehľad splátok od žalovaného. Všetky úhrady po 15.08.2016 žalovaný zarátal na úhradu úrokov. Ústrižkami o platbách za obdobie od 15.02.2017 do 29.04.2020 žalobca hodnoverným spôsobom preukázal platby vo výške 3.299,73 €, čím jednoznačne uniesol dôkazné bremeno. Žalobca si uplatňuje sumu z titulu bezdôvodného obohatenia za obdobie od 07.06.2017 do podania žaloby. K námietke premlčania uviedol, že by bolo kontraproduktívne, aby žalobca platil niečo, o čom by vedel, že je plnením bez právneho dôvodu. O všetkých okolnostiach zmluvy ho informoval jeho právny zástupca. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná preukázaná nielen predpokladaná vedomosť. Nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia tvorí jeden celok a premlčacia doba začína plynúť až po skončení bezdôvodného obohatenia. Je dôležité kedy sa žalobca dozvedel o skutku z porušenia práva a nie o skutku zo zmluvy. Nejde o vedomosť právnej kvalifikácie, ale aj o znalosť skutkových okolností, z ktorých možno zodpovednosť za bezdôvodne obohatenie vyvodiť. O vzniku bezdôvodného obohatenia sa pôvodný žalobca dozvedel až po porade s právnym zástupcom.

Zotrval na skutočnosti, že zmluva neobsahuje údaje o RPMN a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť. Údaj o celkovej výške úveru nie je uvedený v správnej výške, teda, ako keby tam nebol uvedený vôbec. V tejto súvislosti došlo aj k nesprávnemu výpočtu RPMN. Dohodnutá odplata je v rozpore s dobrými mravmi.

7. Elektronickým podaním zo dňa 17.09.2020 sa žalovaný vyjadril k vyjadreniu žalobcu. Uviedol, že súd by nemal prihliadať na podanie pôvodného žalobcu zo dňa 03.08.2020, nakoľko v uvedenom čase mal byť žalobcom už nový subjekt, na ktorý mala byť postúpená pohľadávka ku dňu 01.07.2020. Od okamihu zmeny subjektu v postavení žalobcu nejde o spotrebiteľský spor, ale o spor medzi dvoma rovnocennými právnickými osobami, čo má vplyv aj na jednotlivé procesné úkony. V samotnej úverovej zmluve je poistenie ako aj ďalšie alternatívne služby upravené v časti doplnkové služby. Klient je pri uzatváraní zmluvy dopytovaný okrem požadovanej výšky úveru a výšky splátok aj ohľadne možnosti uzavretia poisťovného, či iných doplnkových služieb a je na slobodnom rozhodnutí samotného klienta, či sa pre niektorú zo služieb rozhodne alebo nie. Klient si v zmluve nezvolil poistenie ani službu odložené splátky, ale zvolil si službu možnosť zmeny výšky a počtu splátok, ktorá bola spoplatnená sumou 0,30 € mesačne. Pri prepočte celkovej čiastky splatnej spotrebiteľom je potrebné odpočítať od sumy 6.977,88 € úhradu za dojednanú službu a výsledkom je suma uvedená v úverovej zmluve vo výške 6.952,68 €. Výška RPMN je v úverovej zmluve uvedená korektne spolu s predpokladmi pre jej výpočet.

8. Z predložených poštových poukazov mal súd hodnoverne preukázané, že pôvodný žalobca uhradil po 04.06.2017 na úver splátky v celkovej výške 2.730,24 €.

9. Výzvou na vydanie bezdôvodného obohatenia zo dňa 29.05.2020 pôvodný žalobca prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu vyzval žalovaného na zaplatenie bezdôvodného obohatenia vo výške 3.480,39 € spolu s nákladmi na uplatnenie pohľadávky vo výške 283,50 €, najneskôr do 02.06.2020 z titulu bezdôvodného obohatenia zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 4311093142.

10. Uznesením zo dňa 06.08.2020, č.k. 6Csp/47/2020-78, súd pripustil zmenu strany sporu tak, že na strane žalobcu vystúpil z konania pôvodný žalobca a na jeho miesto do konania vstúpil žalobca, nakoľko po začatí konania došlo k postúpeniu pohľadávky uplatňovanej v tomto spore z pôvodného žalobcu na žalobcu.

11. Na pojednávaní štatutárny orgán žalobcu uviedol, že subjektívna premlčacia doba plynie od momentu, kedy sa spotrebiteľ dozvedel o tom, že dochádza k bezdôvodnému obohateniu. Bolo tak rozhodnuté aj nálezom Ústavného súdu SR č. III. ÚS 43/2020.

12. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní uviedol, že vyjadrenie žalovaného, že na vyjadrenie zo dňa 03.08.2020 by nemal súd prihliadať, nakoľko bolo podané ešte pôvodným žalobcom, nemá opodstatnenie, nakoľko až do momentu pripustenia zmeny strany sporu bol stranou sporu pôvodný žalobca. K zmene strany sporu došlo 06.08.2020, pričom podanie bolo zasielané súdu 03.08.2020, čiže ešte pred rozhodnutím o pripustení zmeny. V danom prípade by bolo nespravodlivé voči pôvodnému žalobcovi ako spotrebiteľovi, aby sa nejakým spôsobom posudzoval iný začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby, nakoľko už sama logika veci hovorí, že automaticky v čase, kedy začína spotrebiteľ preplácať úver, v tom momente by sa v zásade mal ako keby dozvedieť o tom, že plní bez právneho dôvodu, čo je v tomto prípade absurdne nelogické. Pretože, keby túto vedomosť skutočne mal, určite by tieto úhrady nerobil. Je potrebné začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty posudzovať s prihliadnutím na povahu spotrebiteľského vzťahu.

13. Okresný súd Martin rozsudkom zo dňa 22.09.2020, č.k. 6Csp/47/2020-108, v spojení s dopĺňacím rozsudkom zo dňa 24.11.2020, č.k. 6Csp/47/2020-144, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.077,68 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.077,68 € od 03.06.2020 do zaplatenia a náklady spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 131,79 € v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 35,16 %. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v danom prípade sa síce jedná o spor vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy, avšak podľa názoru súdu nemožno aplikovať ustanovenia CSP týkajúce sa sporu s ochranou slabšej strany (§ 290 a nasl. CSP), nakoľko po pripustení zmeny strany sporu sa žalobcom stala právnická osoba, navyše zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, a predmetné ustanovenia upravujúce „pomoc“ súdu sa vzťahujú výlučne na spotrebiteľa fyzickú osobu

nedisponujúcu kvalifikovanou právnou pomocou. Súd vyhodnotil úver ako bezúročný a bez poplatkov. Na podklade zistených skutočností vyhodnotil úver ako bezúročný a bez poplatkov. Bolo nesporne preukázané, že medzi pôvodným žalobcom a žalovaným bola uzatvorená zmluva o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej boli pôvodnému žalobcovi poskytnuté finančné prostriedky vo výške 3.000 €, ktorý sa zaviazal uhrádzať v 84 mesačných splátkach vo výške 83,07 €. Ročná úroková sadzba bola dojedaná vo výške 28,40 % a RPMN vo výške 32,80 %. Celková čiastka splatná spotrebiteľom je uvedená vo výške 6.952,68 €. Lehota splatnosti je 84 mesiacov po poskytnutí úveru, a to do 15. dňa v poslednom mesiaci. Zároveň bola dojednaná doplnková služba - zmena výšky a počtu splátok s poplatkom 0,30 €, ktorý je zahrnutý v splátke. Veriteľ nezarátal náklady zo zmluvy o doplnkovej službe do celkových nákladov pre účely výpočtu RPMN. V dôsledku čoho v zmluve uvádzal nesprávnu hodnotu RPMN a aj nesprávnu hodnotu celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť. To má za následok, ako keby neboli tieto údaje uvedené vôbec, čo zákon spája s bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru. Týmto sa žalovaný dopustil uvedenia nepravdivej informácie o cene úveru, čo mohlo zapríčiniť, že spotrebiteľ považoval zmluvu o úvere za výhodnejšiu a urobil rozhodnutie o jej uzavretí, ktoré by inak neurobil. K nesprávnemu určaniu došlo tým, že žalovaný nezahrnul na účely výpočtu RPMN do celkových nákladov spotrebiteľa spojených s úverom poplatok vyplývajúci z doplnkovej služby. Pritom v splátke (83,07 €) je tento poplatok zahrnutý. Údaj o výške RPMN možno považovať za údaj, ktorý je v značnej miere spôsobilý ovplyvniť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k spotrebiteľskému úveru. Výlučne riadne a pravdivé uvedenie úplnej ceny spotrebiteľského úveru zabezpečí, že spotrebiteľ uskutoční informované rozhodnutie, že nedôjde k skresľovaniu údaju o cene spotrebiteľského úveru, a tým k možnému negatívnemu ovplyvneniu jeho ekonomického správania. Nepravdivým údajom mal žalovaný u spotrebiteľa vyvolať dojem, že ponúkaný spotrebiteľský úver bol pre neho cenovo výhodnejší ako tomu v skutočnosti bolo a mohlo zapríčiniť, že spotrebiteľ uzatvoril zmluvu o úvere s odlišnými cenovými vlastnosťami ako bola jeho odôvodnená predstava, teda zmluvu, ktorú by neuzatvoril v prípade, kedy by mal úplné a správne informácie o cene úveru. Ďalej uviedol, že spájať začiatok subjektívnej premlčacej doby na okamih porady s právnym zástupcom by bolo podľa názoru súdu neprimeranou ochranou práva a popretím účelu a právneho významu § 107 OZ. Žalobca neunesol dôkazné bremeno o ním tvrdenom rozsahu splátok. Po 04.06.2018 pôvodný žalobca uhradil nad rámec istiny sumu 2.077,68 €. Vzhľadom k tomu, že žaloba bola podaná dňa 04.06.2020, všetky splátky pred 04.06.2018, ktorými došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného, sú premlčané. Zároveň súd priznal žalobcovi aj nárok na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne zo súdom priznanej sumy od 03.06.2020 do zaplatenia. Pôvodnému žalobcovi vznikli v priamej súvislosti s účelným uplatnením pohľadávky aj náklady v štádiu pred začatím konania. Predžalobnou výzvou sa snažil vyhnúť sporu. Tieto náklady pozostávajú z úkonu právnej služby - predžalobná výzva (tarifná odmena + režírný paušál) a majú povahu príslušenstva pohľadávky v zmysle § 121 ods. 3 OZ. Takto uplatnené náklady považuje súd za primerané hodnote uplatnenej ako aj priznanej sume bezdôvodného obohatenia.

14. Uznesením zo dňa 22.04.2021, č.k. 9CoCsp/5/2021-178, Krajský súd v Žiline rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s dopĺňacím rozsudkom zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že pokiaľ ide o počítanie subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva podľa ustanovenia § 107 OZ za začiatok jej plynutia je potrebné považovať deň, keď účastník zistí neplatnosť zmluvy - ak sa jedná o plnenie z neplatného právneho úkonu. Tu je potom potrebné prisvedčiť žalobcovi, že v tomto prípade nestačí ak oprávnený, t. j. ten, na úkor koho bolo získané bezdôvodné obohatenie, sa prípadne mohol dozvedieť o rozhodujúcich skutočnostiach, ale mali by mu byť zrejme skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia. Tu je potrebné si uvedomiť, že v tomto konkrétnom prípade sa jedná o tzv. spotrebiteľský spor, ktorému zákon poskytuje osobitnú ochranu, pričom nemožno nechať bez povšimnutia i vývoj judikatúry v súvislosti s posudzovaním zmluvných náležitostí, a tým i platnosti, resp. neplatnosti právnych úkonov - úverových zmlúv, na základe ktorých dochádzalo k plneniu zo strany spotrebiteľa. Za takéhoto stavu potom ani samotná informácia u poskytovateľa právnych služieb ešte sama o sebe nezaručuje dotknutej osobe istotu vzniku bezdôvodného obohatenia a často sa tak stane až následne rozhodnutím súdu, ktorý posúdi platnosť, resp. neplatnosť právneho úkonu. Nemožno potom súhlasiť s názorom žalovanej vysloveným v priebehu odvolacieho konania v tom, že začiatok premlčacej doby by bolo možné posúvať do nekonečna, lebo zákon upravuje zároveň objektívnu dobu bez ohľadu na dobu subjektívnu, ktorá je v tomto prípade trojročná a začína plynúť dňom nasledujúcim po tom, čo k plneniu došlo. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností s prihliadnutím na okolnosti konkrétnej veci (postavenie spotrebiteľa) dospel odvolací súd k presvedčeniu, že až po poskytnutí právnej služby sa pôvodný žalobca bez akýchkoľvek pochybností dozvedel o okolnostiach

potrebných pre uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia, s čím je spojený i začiatok plynutia premlčacej doby. Na druhej strane v ďalšom konaní bude povinnosťou súdu s prihliadnutím na vznesenú námietku premlčania skúmať, v akej výške poskytol plnenie nad rámec poskytnutého úveru v rámci plynutia trojročnej objektívnej lehoty, t. j. po 04. 06. 2017, lebo potom bude môcť vo veci opätovne rozhodnúť. Dôkazné bremeno v tomto smere je na strane žalobcu, ktorý bude musieť súdu výšku plnenia preukázať. Pokiaľ súd priznal žalobcovi náklady v súvislosti s uplatňovaním nároku, v tejto časti je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné, keďže z dôvodov nie je zrejmé, z ktorých konkrétnych nákladov vychádzal, a preto aj tento nedostatok v prípade vyhovenia žalobe bude potrebné v ďalšom konaní odstrániť.

15. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní uviedol, že predložili súdu poštové poukazy, ktoré preukazujú výšku poskytnutého plnenia nad rámec istiny úveru. Nepodarilo sa im zohnať originály od pôvodného žalobcu. Poukázal na rozhodnutie Európskeho súdneho dvora z 22.04.2021, č. C-485/2019 LH proti ProfiCredit Slovakia, ktorý vyslovil, že pri bezdôvodnom obohatení v rámci spotrebiteľských zmlúv by sa nemalo prihliadať na trojročnú premlčaciu dobu.

16. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 451 ods. 1, 2 OZ kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 3 ods. 1 OZ výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 489 OZ záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

Podľa § 1 ods. 1 Zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „Zákon“) tento zákon upravuje práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa.

Podľa § 2 písm. g), h), i) Zákona na účely tohto zákona sa rozumie

g) celkovými nákladmi spotrebiteľa spojenými so spotrebiteľským úverom všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov; do celkových nákladov patria aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a to najmä poistné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí takejto doplnkovej služby, aby získal spotrebiteľský úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok,

h) celkovou čiastkou, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, súčet celkovej výšky spotrebiteľského úveru a celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom,

i) ročnou percentuálnou mierou nákladov celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vyjadrené ako ročné percento z celkovej výšky spotrebiteľského úveru podľa § 19 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20130610.html>>.

Podľa § 9 ods. 2 písm. j) Zákona zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>18) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20130610.html>> musí obsahovať tieto náležitosti ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov.

Podľa § 11 ods. 1 písm. b) Zákona Poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20130610.html>>, r) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20130610.html>> a y) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20130610.html>>.

Podľa § 107 ods. 1, 2 OZ právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor

obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

Podľa § 563 OZ Ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právny predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

Podľa § 121 ods. 3 OZ Príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

Podľa § 517 ods. 2 OZ ak ide o omeškание s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1995/87/20150101>> platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

Podľa § 391 ods. 2 CSP Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

17. Na základe vykonaného dokazovania a v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami súd žalobe čiastočne vyhovel, nakoľko v časti uvedenej vo výroku I. rozsudku mal súd preukázanú jej dôvodnosť. V zmysel záverov odvolacieho súdu sa tento stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o tom, že úver je nutné považovať za bezúročný a bez poplatkov. Tieto závery súdu prvej inštancie neboli odvolacím súdom spochybnené ani na základe v odvolacom konaní uvedených skutočností. Preto sa súd, viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, v ďalšom obmedzil prevažne na odôvodnenie začiatku plynutia premlčacej doby a výšky bezdôvodného obohatenia s prihliadnutím na vznesenú námietku premlčania.

18. Ako už súd prvej inštancie uviedol v pôvodnom (zrušenom) rozsudku, bolo nesporne preukázané, že medzi pôvodným žalobcom a žalovaným bola uzatvorená zmluva o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej boli pôvodnému žalobcovi poskytnuté finančné prostriedky vo výške 3.000 €, ktorý sa zaviazal uhrádzať v 84 mesačných splátkach vo výške 83,07 €. Ročná úroková sadzba bola dojedaná vo výške 28,40 % a RPMN vo výške 32,80 %. Celková čiastka splatná spotrebiteľom je uvedená vo výške 6.952,68 €. Lehota splatnosti je 84 mesiacov po poskytnutí úveru, a to do 15. dňa v poslednom mesiaci. Zároveň bola dojedaná doplnková služba - zmena výšky a počtu splátok s poplatkom 0,30 €, ktorý je zahrnutý v splátke. Veriteľ nezarátal náklady zo zmluvy o doplnkovej službe do celkových nákladov pre účely výpočtu RPMN. V dôsledku čoho v zmluve uvádzal nesprávnu hodnotu RPMN a aj nesprávnu hodnotu celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť. Týmto sa žalovaný dopustil uvedenia nepravdivej informácie o cene úveru, čo mohlo zapríčiniť, že spotrebiteľ považoval zmluvu o úvere za výhodnejšiu a urobil rozhodnutie o jej uzavretí, ktoré by inak neurobil. K nesprávnemu určení došlo tým, že žalovaný nezahrnul na účely výpočtu RPMN do celkových nákladov spotrebiteľa spojených s úverom poplatok vyplývajúci z doplnkovej služby. Pritom v splátke (83,07 €) je tento poplatok zahrnutý. Nepravdivým údajom mal žalovaný u spotrebiteľa vyvolať dojem, že ponúkaný spotrebiteľský úver bol pre neho cenovo výhodnejší ako tomu v skutočnosti bolo a mohlo zapríčiniť, že spotrebiteľ uzatvoril zmluvu o úvere s odlišnými cenovými vlastnosťami ako bola jeho odôvodnená predstava, teda zmluvu, ktorú by neuzatvoril v prípade, kedy by mal úplné a správne informácie o cene úveru. Uvedené má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru.

19. Keďže súdom bol úver vyhodnotený ako bezúročný a bez poplatkov, bolo potrebné, v súlade s vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu týkajúceho sa začiatku plynutia premlčacej doby, zaoberať sa výškou plnenia nad rámec poskytnutého úveru v rámci plynutia trojročnej objektívnej premlčacej lehoty, t.j. po 04.06.2017. Rovnako ako uviedol aj súd v pôvodnom rozsudku, dôkazné bremeno v tomto smere je na strane žalobcu, ktorý bude musieť súdu výšku plnenia preukázať. S prihliadnutím na právny názor odvolacieho súdu subjektívna premlčacia doba začala plynúť od okamihu, kedy sa pôvodný žalobca dozvedel o bezdôvodnom obohatení, t.j. v danom prípade až po poskytnutí právnej služby. Pôvodný žalobca sa tak dozvedel o bezdôvodnom obohatení dňa 25.05.2020, kedy podpísal plnomocenstvo udelené svojmu právnemu zástupcovi. Iný okamih nadobudnutia vedomosti pôvodného žalobcu o bezdôvodnom obohatení nebol súdu preukázaný. Zhrnúc uvedené, subjektívna premlčacia lehota začala plynúť dňom 26.05.2020. Pri postupnom pokračujúcom získavaní majetkových hodnôt (splátky) treba z hľadiska premlčania za samostatné nároky na vydanie bezdôvodného obohatenia považovať nároky, ktoré vznikli zo samostatných oddeliteľných prípadov bezdôvodného obohatenia, aj keď ide o rovnaké subjekty a rovnaké skutkové podstaty zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie. Na uplatnenie každého takéhoto nároku začína plynúť premlčacia doba osobitne. Medzi

stranami nebolo sporné, že k úhrade istiny úveru došlo splátkou zo dňa 15.08.2016. Všetky ďalšie splátky po tomto dátume predstavujú bezdôvodné obohatenia na strane žalovaného.

20. V súvislosti s procesnou obranou žalobcu sa súd zaoberal aj rozsudkom Súdneho dvora EÚ C-485/19, ktorý v bode 57 konštatoval, že ochrana spotrebiteľa nie je absolútna, a že stanovenie primeraných lehôt na podanie žalôb pod hrozbou preklúzie v záujme právnej istoty je zlučiteľné s právom Únie. Ďalej Súdny dvor taktiež uviedol (bod 59), že pokiaľ ide o stanovenú dĺžku premlčacej lehoty, ktorá je tri roky a je vopred známa, v takomto rozsahu je v zásade dostatočná na to, aby dotknutému spotrebiteľovi umožnila pripraviť a podať účinný prostriedok nápravy, takže jej dĺžka sama o sebe nie je nezlučiteľná so zásadou efektivity. Súdny dvor v bodoch 60 - 64 tiež uviedol, že začiatok plynutia skúmanej premlčacej lehoty, ak táto plynie od momentu, kedy k bezdôvodnému obohateniu došlo, sa javí byť v rozpore so zásadou efektivity, keďže k premlčaniu môže dôjsť aj vtedy, keď spotrebiteľ nie je sám schopný posúdiť, či je zmluvná podmienka nekalá alebo keď nevedel o nekalej povahe predmetnej zmluvnej podmienky alebo taktiež nemožno vylúčiť situáciu, že ak by začiatkom plynutia trojročnej premlčacej lehoty bola akákoľvek platba uskutočnená dlžníkom, prinajmenšom pre časť uskutočnených platieb by mohlo dôjsť k uplynutiu premlčacej lehoty ešte predtým, než sa skončí platnosť zmluvy, v čom SD EÚ videl možnosť odopretia spotrebiteľovi domáhať sa vrátenia platieb vykonaných na základe zmluvných podmienok, ktoré sú v rozpore so smernicami na ochranu spotrebiteľa (93/13 alebo 2008/48). Nemožno však opomenúť, že rozhodnutie SD EÚ sa nedotýka aplikácie subjektívnej lehoty v trvaní dvoch rokov. Nemožno na základe neho privodiť záver o tom, že pre vec platí len všeobecná premlčacia doba v trvaní 3 rokov. Nárok uplatnený v tomto konaní je nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia, v ktorom nemožno pominúť aplikáciu ust. § 107 ods. 1 OZ o subjektívnej premlčacej dobe. V nadväznosti na uvedené je potrebné zdôrazniť, že do konania vstúpila namiesto spotrebiteľa - fyzickej osoby na strane žalobcu právnická osoba, a to už v štádiu právneho zastúpenia, uvedomujúc si zákonom stanovené premlčacie lehoty. Preto snaha súčasného žalobcu v danom štádiu konania odvolávať sa na práva spotrebiteľa je neprimeraná a účelová. Pôvodný žalobca ako spotrebiteľ postúpil svoju pohľadávku na žalobcu odplatne, t.j. bolo mu poskytnuté ním požadované (aj keď súdu v neznámej výške) plnenie.

21. Keďže žaloba bola podaná dňa 04.06.2020, v rámci plynutia objektívnej trojročnej premlčacej lehoty plnenia nad rámec poskytnutého úveru pred dňom 04.06.2017 sú premlčané z dôvodu vznesenia námietky premlčania. Zo žalobcom predložených dôkazov, poštových poukazov, nepochybne vyplýva, že po 04.06.2017 plnil pôvodný žalobca splátky v celkovej výške 2.730,24 €. Preukázané plnenia pred týmto dátumom, konkrétne dňa 24.05.2017 vo výške 83,07 €, dňa 15.02.2017 vo výške 83,07 € a dňa 31.03.2017 vo výške 83,07 €, sú premlčané. Vo vzťahu k plneniam, ktoré vyplývajú z poštových poukazov uvedených na čl. 67 a 71 (na pravej strane fotokópií), žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal dátum ich plnenia. Nie sú čitateľné a súd nemá možnosť posúdiť, či podliehajú premlčaniu alebo nie. Súd si nemôže domýšľať dátum ich zaplatenia. Tieto listiny nie sú čitateľné ani z elektronického súdneho spisu. Aj keď sa jedná o spor plynúci zo spotrebiteľskej zmluvy, dôkazné bremeno v tomto smere je na strane nového žalobcu, ktorý musí súdu výšku plnenia preukázať ako to uviedol aj odvolací súd. Skutočnosť, že žalobca nedisponuje originálmi dôkazov, nemôže ísť na ťarchu žalovanému. Žalobca neunesol dôkazné bremeno o ním tvrdenom rozsahu splátok. Preto súd vo zvyšnej časti žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol. Zároveň súd priznal žalobcovi aj nárok na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne zo súdom priznanej sumy od 03.06.2020 do zaplatenia. Pôvodný žalobca kvalifikovane vyzval žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia, čo medzi stranami nebolo sporné. Žalovaný bol povinný plniť prvého dňa po tom, ako ho o plnenie požiadal pôvodný žalobca. Keďže žalovaný dlh nesplnil, dňom 03.06.2020 sa dostal do omeškania.

22. Žalobca sa domáha aj nákladov spojených s uplatnením pohľadávky - predžalobná výzva (tarifná odmena vo výške 121,17 € + režijný paušál vo výške 10,62 €). V rámci prílohy elektronickej pošty zo dňa 31.05.2020 vyzval pôvodný žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia v celkovej výške 3.480,39 € spolu s nákladmi na uplatnenie pohľadávky vo výške 283,50 € v lehote do 02.06.2020. Súd nespochybňuje, že náklady spojené s uplatnením pohľadávky pred začatím súdneho konania majú povahu príslušenstva pohľadávky v zmysle ust. § 121 ods. 3 OZ. Náklady spojené s uplatnením pohľadávky sú najmä trovy vzniknuté v súvislosti s uplatnením pohľadávky, a to aj v predsúdnom štádiu, pričom sa jedná najmä o náklady, ktoré priamo súvisia s uplatnením pohľadávky. Tieto náklady sa musia týkať splatnej pohľadávky a musia byť účelne vynaložené na to, aby sa dali úspešne uplatniť aj v súdnom spore ako hmotno-právny nárok odlišný od trov konania. Vynaloženie týchto nákladov spojených s predžalobnou výzvou súd nepovažuje za

účelne vynaložené. Vzhľadom k poskytnutej lehote na vydanie bezdôvodného obohatenia a dobe, ktorá uplynula do podania žaloby možno tieto náklady považovať aj za v rozpore s dobrými mravmi. Pôvodný žalobca poskytol žalovanému lehotu na plnenie dva pracovné dni, čo je s prihliadnutím na charakter uplatnenej pohľadávky lehota neprimeraná. Nie je možné, aby žalovaný pri objeme poskytovaných úverových produktov čo i len fyzicky preskúmal predmetnú zmluvu, nie to, aby ju podrobil právnej analýze. Ťažko sa stotožniť s tým, že predžalobnou výzvou sa pôvodný žalobca „účelne“ snažil vyhnúť sporu, keď poskytol žalovanému lehotu 2 dni s tým, že bezprostredne potom podal žalobu vo veci samej (04.06.2020). Navyše žalobca, resp. pôvodný žalobca nepreukázali, že tieto náklady aj skutočne vznikli, t.j., že došlo k ich skutočnej úhrade právnomu zástupcovi a nejedná sa len o úkon pre účely jeho uplatnenia v súdnom konaní. Vzhľadom k tomu, že súd považuje uplatnené náklady spojené s uplatnením pohľadávky za neúčelné, s prihliadnutím na dobu od doručenia výzvy a podania žaloby za neprimerané a ich uplatnenie za v rozpore s dobrými mravmi, v tejto časti žalobu taktiež zamietol.

23. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa § 255 ods. 2 CSP ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

24. O trovách konania rozhodol súd v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami tak, že úspešnejšiemu žalobcovi priznal pomerný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 70,30 %. Žalobca sa domáhal zaplatenia sumy 3.206,31 € (3.074,52 € + 131,79 €). Úspech žalobcu v konaní je v rozsahu 85,15 % a jeho neúspech 14,85 %. Čistý úspech žalobcu predstavuje 70,30 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresný súd Martin.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,

- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.